

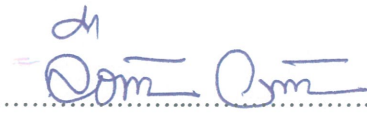
การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ณัฐสุวัชร เสงี่ยม

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ฌัฐสุวัชร์ เส็งกิ่ง ฉบัปนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

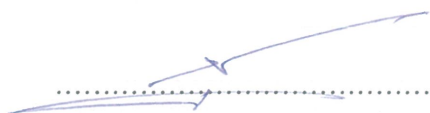
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กิจชุต ไกรวาส)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนีย์ ธารเสนา)

วันที่....13....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ...2560....

กิตติกรรมประกาศ

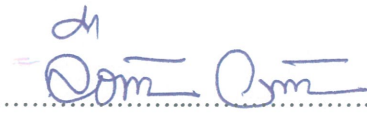
การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คณาจารย์ของวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้นั้นมาใช้ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบคุณกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนในการลงสำรวจกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยรวมทั้งได้เสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ณัฐสุวัชร เสงี่ยม

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ฌัฐสุวัชร์ เส็งกิ่ง ฌบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

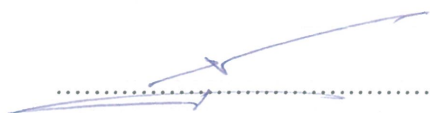
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กิจชุต ไกรวาส)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนีย์ ธารเสนา)

วันที่...13...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ...2560....

56930011: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; ปร.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง/ ระดับท้องถิ่น/ ประชาชน/ เขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ณัฐสุวัชร เส็งกิ่ง: การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL
POLITICS IN NONG MAIDAENG MUNICIPALITY, AMPHOE MUEANG, CHON BURI
PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ลือชัย วงษ์ทอง, ปร.ด. 67 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
หนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และ
เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
หนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ
โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธี LSD

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก
เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมสนใจ
ทางการเมือง ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ
ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีเพศ
อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

56930011: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PUBLIC PARTICIPATION IN POLITICS/ LOCAL LEVEL/ THE PEOPLE /
NONG MAIDAENG MUNICIPALITY/ AMPHOE MUEANG/ CHON BURI
PROVINCE

NATSUWAT SENGKING: PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL POLITICS IN
NONG MAIDAENG MUNICIPALITY, AMPHOE MUEANG, CHON BURI PROVINCE.

ADVISOR: LUECHAI WONGTHONG, Ph.D. 67 P. 2017.

The purposes of this study were to examine public participation in local politics in Nong Maidaeng Municipality, Amphoe Mueang, Chon Buri Province and to compare a level of public political participation as classified by gender, age, educational level, amount of income, and occupation. The subjects participating in this study were 80 people. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA. The post hoc test of the Least Significant Difference (LSD) was also administered to test the differences between pairs.

The results of the study revealed that the level of public participation in local politics in Nong Maidaeng Municipality, Amphoe Mueang, Chon Buri Province was at a high level in every aspect. Specifically, when considering each aspect, the participation in changing local politics was rated with the highest mean score, followed by the participation in political activities and showing interest in politics, respectively. Finally, based on the comparisons of the level of public participation in local politics, it was shown that there were no statistically significant differences in the level of local political participation among the subjects who had different gender, age, educational level, occupation, occupation, and amount of income at a significant level of .05.

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	29
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	44
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.....	46
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
สรุปผลการวิจัย.....	55
อภิปรายผลการวิจัย.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	63
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	67

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 จำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.....	40
4-1 ข้อมูลทั่วไปตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ภาพรวม และรายด้าน.....	46
4-3 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง.....	47
4-4 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น.....	48
4-5 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง.....	50
4-6 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต เทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ.....	51
4-7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต เทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ.....	52
4-8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต เทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกระดับการศึกษา.....	52
4-9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต เทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	53
4-10 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต เทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้.....	53
4-11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2-1 ลำดับชั้นของความเกี่ยวพันหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามทฤษฎีของมิล แบรธ...	19

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีแนวโน้มในอนาคตว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปอย่างรุนแรงและกว้างขวางซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่สำคัญคือ กระแสและวิกฤตเศรษฐกิจโลก รวมทั้งประกอบกับมีการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงส่งผลให้มีการปฏิรูปการเมือง การปกครอง ระบบราชการ การศึกษา และสภาพสังคมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทุกส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน บริษัท ห้างร้านและประชาชนในประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมวด 4 ว่าด้วยหน้าที่ของชาวไทย และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ตามมาตรา 163 คือ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตาม และมาตรา 87 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ซึ่งทั้ง 2 มาตรา แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้กำหนดหลักการที่สำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน หลักการกระจายอำนาจการปกครอง รวมทั้งหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ประชาชนมีความตื่นตัวที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ประชาชนมีความรักและหวงแหนภูมิลำเนาที่อยู่อาศัย สื่อมวลชนให้ความสนใจตรวจสอบการบริหารงาน และพฤติกรรมของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการบริหารประเทศแบบการกระจายอำนาจการปกครอง อีกนัยหนึ่งคือรัฐบาลมีอำนาจในการมอบหมายให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีบทบาทในการเลือกตั้งตัวแทนของตนเองขึ้นบริหารในท้องถิ่นนั้น ซึ่งรัฐบาลจะกระจายอำนาจลงมาตามกฎหมายหรือนโยบายของรัฐบาลให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตัวเองตามสมควร

และองค์กรที่มีลักษณะเป็นสถาบันในการกระจายอำนาจตามสมควรการปกครองท้องถิ่น นับเป็นระบบการเมือง จึงจำเป็นที่ประชาชนจะต้องเข้ามีส่วนร่วม การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญสำหรับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่ต้องการให้ท้องถิ่นได้มีการปกครองตนเองซึ่งหากประชาชนไม่ให้ความสนใจ ไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ระบบการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็หาได้มีประโยชน์ในทางสิทธิทางการเมืองไม่ (ประธาน คงฤทธิศึกษากร, 2526, หน้า 14) อีกทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลางให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารประเทศ ทำให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพเพราะไม่ต้องรอการวินิจฉัยสั่งการจากส่วนกลาง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรากฐานสำคัญของการปฏิรูปการเมืองการปกครอง และยังเป็น การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารแผ่นดินที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ปัจจุบันมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 รูปแบบ คือ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอิสระในการบริหารงาน ในท้องถิ่น (พื้นที่) เพิ่มมากขึ้นตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นเอง เทศบาล ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่นแบบหนึ่ง ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชนเข้ามามีบทบาท เรียกได้ว่าเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้งตัวแทนเพื่อเข้าไปบริหารท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

เทศบาล เป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่ขึ้นตรงต่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยราชการที่เป็นตัวแทนของรัฐอันจะเป็นส่วนราชการที่สำคัญในการบริหารแผ่นดิน โดยถือเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างภาครัฐกับประชาชนกล่าวคือ เทศบาล เป็นหน่วยบริการขั้นต้นที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการของรัฐในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด ส่วนการบริหารงานในเทศบาลจะต้องมีการให้บริการสาธารณะและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลให้มากที่สุด ซึ่งนับวันบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่งที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนหรือชุมชน และเป็นหน่วยงานที่สามารถบริหารตนเอง รวมทั้งตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่น เนื่องจากเทศบาลมีงบประมาณและพนักงานเป็นของตนเอง อีกทั้งกฎหมายยังกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เทศบาลสามารถบริหารงานได้ด้วยควมอิสระ เช่น การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลัง รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลให้มากที่สุด ดังนั้นการบริหารงานของเทศบาลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับจัดการ หรือการบริหารทรัพยากรบุคคลของเทศบาลและขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นเอง ที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือติดตามผลงานของเทศบาล หากประชาชนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือติดตามผลงานแล้ว อาจจะทำให้เกิดปัญหาได้ เช่น ประชาชน ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อประสานงาน หรือได้รับความเดือดร้อนในด้านการบริการสาธารณะ สาธารณูปโภค การแก้ปัญหาไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน ประชาชนขาดจิตสำนึกในหน้าที่ของตน เป็นต้น

เทศบาลตำบลหนองไม้แดง มีประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งได้ ทั้งหมดจำนวน 7,735 คน ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2555 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี กลับมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองไม้แดง รวมแล้วทั้งหมดแค่ 4,741 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลหนองไม้แดง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดชลบุรี, 2555) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง จังหวัดชลบุรี ประชาชนยังมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยทั้งที่ประชาชนในพื้นที่จำนวนมากมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. และมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี แต่กลับมีผู้มาใช้สิทธิใช้น้อย ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยถึงเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของเทศบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

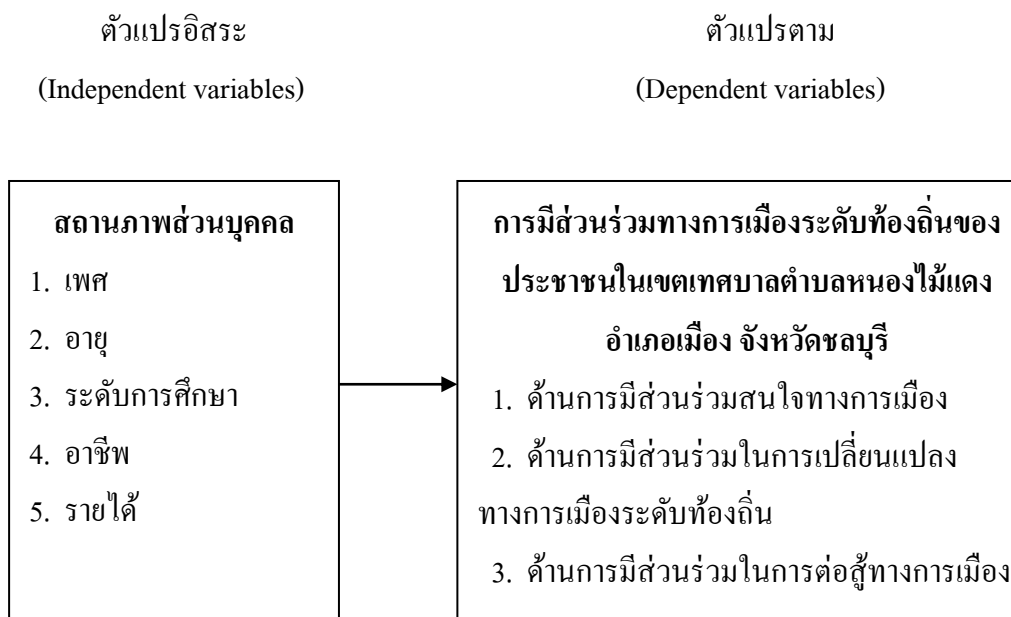
1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน
2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน
3. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน
4. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน
5. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง (The hierarchy of political involvement) ของ Millbrath (1996) มาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในส่วนของตัวแปรตาม “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ซึ่งประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 7,735 คน (เทศบาลหนองไม้แดง, 2559)

3. ขอบเขตด้านเวลา การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559-เมษายน พ.ศ. 2560

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแก่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. ได้แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการรณรงค์การออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งแก่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีและมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในเทศบาล รวมทั้งการค้นหาสาเหตุของปัญหา เช่น เสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เสนอโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน แสดงความคิดเห็นในการประชุมเพื่อจัดกิจกรรม

การมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำกิจกรรมที่มีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อการเมืองระดับท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง

การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมในการลงมือ ลงแรง ร่วมออกวัสดุ ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน หรือ ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ร่วมสนับสนุนทางการเงิน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมประชุมและวางแผนงาน อันมีผลต่อการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงชุมชน

การมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการแสดงความคิดเห็น คัดค้านหรือแสดงออกทางการเมืองเพื่อการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งและการเข้าร่วมรณรงค์ในการเลือกตั้ง เช่น การพูดคุยหรือวิพากษ์วิจารณ์กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับนโยบายของผู้สมัครเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้านหรือตำบลหรือกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนที่อาศัยอยู่

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Huntington and Dominguez (1975 อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ, 2548, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชน ที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลโดยการกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ ทั้งถูกต้อง และไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลังสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาล การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง

Huntington and Nelson (1976 อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ, 2548, หน้า 31) ได้ให้คำนิยามของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า เป็นกิจกรรมของประชาชนที่มีความหมาย เพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล” โดย ฮันติงตัน (Huntington) ได้พิจารณาแง่มุมที่สำคัญของนิยามนั้น และกำหนดขอบเขตความหมายชัดเจนขึ้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น หมายถึง เฉพาะการกระทำที่ไม่รวมถึงทัศนคติเป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมถึงนักการเมืองอาชีพ กิจกรรมของข้าราชการซึ่งเป็นกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนธรรมดาจะอยู่ในลักษณะที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่เต็มเวลาและไม่ถือเป็นอาชีพหลัก นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนจะต้องมีการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจ แบ่งสรรสิ่งที่มี

คุณค่าซึ่งมีอยู่จำกัดในสังคม ไม่รวมถึงการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อกดดันหรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ทั้งนี้ไม่ว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลหรือไม่ก็ตามก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปได้ด้วยความสำนึกของตนเองหรือถูกชักจูง ระดมพลังให้เข้าร่วมก็ได้ ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร
2. ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล
3. ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

Weiner (1971 อ้างถึงใน ฤทัยรัตน์ กาทิ่ง, 2543, หน้า 9) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ หลายท่าน ได้ให้ไว้โดยแยกเป็น 10 ความหมาย ดังนี้

1. การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศเพื่อให้สนองต่อความต้องการใด ๆ
2. ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผล และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการรับรองว่าถูกต้อง
4. การใช้สิทธิเลือกตัวแทน เพื่อเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเอง
5. การแยกตัวเองออกจากการเมือง หรือเกิดความเฉยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง เป็นการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือไม่กระทำการใด ๆ ทางการเมืองเลยเพราะการรู้สึกแม้จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวก็ไม่ทำให้เกิดผลใด ๆ
6. ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางการเมือง หรือเป็นผู้ที่ชอบกระทำกิจกรรมทางการเมือง
7. การต่อเนื่องอย่างคงที่ ซึ่งอาจเป็นการกระทำทั้งแบบที่ใช้ความรุนแรงและแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรง
8. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง มุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ หรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ ของหน่วยราชการ
9. การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้นแต่บางคนมองว่าจะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์กรส่วนท้องถิ่นด้วย
10. การกระทำที่มีลักษณะเป็น “การกระทำทางการเมือง”

จากความหมายทั้ง 10 นี้ Weiner (1971) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ต้องมีองค์ประกอบย่อย ๆ 3 ประการ คือ

1. จะต้องมีกิจกรรมและต้องมีการกระทำ
2. การกระทำนั้นจะต้องเป็นไปโดยสมัครใจ
3. จะต้องมิใช่เลือกหรือทางให้เลือกมากกว่าหนึ่งเสมอ

ไพรัตน์ เจริญรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2535, หน้า 170) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนว่าประชาชนมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ประชาชนยังขาดความรู้ในการปกครองตนเอง แต่มีความสนใจที่อยากจะปกครองตนเอง อยากทำงานและสละทรัพย์สินสมบัติเพื่อสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น และสนใจฟังข่าวคราวจากรัฐบาลเสมอ

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ (2546, หน้า 420) การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการกระทำหรือกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ในระบบการเมืองโดยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจอย่างไม่เป็นทางการ และรวมไปถึง การดำเนินการอย่างเป็นทางการที่เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระดับชาติหรือท้องถิ่น

โดยสรุปการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบาย การตัดสินใจของรัฐบาลและต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม และการกระทำอาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำที่มีการรวมกลุ่มเป็นทางการเมืองหรือไม่เป็นทางการเมือง ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ตาม

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Weiner (1971 อ้างถึงใน เดช อิงคสิทธิ์, 2542, หน้า 24) ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. จะต้องมีกิจกรรม เช่น การพูดคุย เพื่อดำเนินการใด ๆ ร่วมกัน
2. ต้องมีกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการอาสาสมัคร สมัครใจ ไม่ถูกบังคับ
3. ต้องมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทางเลือกเสมอ

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว พอสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ต้องประกอบไปด้วย ต้องมีกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน ต้องเป็นกิจกรรมที่สมัครใจไม่ถูกบังคับ และต้องมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทาง ผู้วิจัยได้คำนึงถึงองค์ประกอบดังกล่าว จึงวางกรอบการศึกษาวิจัย เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น มีองค์ประกอบครบและชัดเจน

มานิตย์ นวลละออง (2544, หน้า 4) กล่าวถึง มิติองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก Model dimension of people participation ดังนี้

มิติที่ 1 ระบบคุณค่า สมมติฐาน และเป้าหมายของผู้ดำเนินการ การใช้กรอบความคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

มิติที่ 2 คุณลักษณะของการมีส่วนร่วม

1. การมีส่วนร่วมนั้นอยู่ในขั้นตอนใด
2. ใครบ้างที่เข้ามามีส่วนร่วม
3. การมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนเกิดขึ้นได้อย่างไร

มิติที่ 3 บริบทของการมีส่วนร่วม

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการเลือกตั้ง
2. ลักษณะของกิจกรรมการพัฒนา

3 ศักยภาพของบุคคล

มิติที่ 4 ผลที่เกิดขึ้น

1. เชิงรูปธรรม
2. เชิงนามธรรม

ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุจริต บุญบงการ และสุขุม นงค์สกุล (2540, หน้า 27) ได้วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม โดยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีอยู่จำกัด กลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองไทยยังไม่เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือกลุ่มชาวนา ชาวไร่ หรือกลุ่มนักศึกษาปัญญาชน กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ได้ตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองหรือผู้นำทางทหารมากพอสมควรจึงไม่เป็นกลุ่มที่เป็นพลังทางการเมืองอย่างแท้จริง

Barber (1972 อ้างถึงใน หัสยา พานทอง, 2547, หน้า 29) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นลักษณะของประชาชนซึ่งปกครองตนเองโดยตรง เช่น กำหนดนโยบาย ตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง และการบริหารงาน
2. การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ไม่ได้ดำเนินการปกครองตนเอง ใช้การเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งโดยเสรี แต่กำหนดกติกาเพื่อให้ประชาชนเข้ามาควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง เพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

Bromage (n.d. อ้างถึงใน หัสยา พานทอง, 2547, หน้า 30-31) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองไว้ 3 อย่างใหญ่ ๆ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) เป็นการแสดงออกซึ่งเจตนาของประชาชนต่อวิธีกำหนดนโยบายในการปกครองของประเทศ การแสดงเจตจำนงดังกล่าวนี้ จะมีความหมายจริง ๆ หรือมีผลดีตามระบอบประชาธิปไตยหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจของประชาชนอย่างจริงจังและการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดด้วย

2. การบังคับและชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ (Informal method of pressure and persuasion) เช่น การติดตามการปฏิบัติงานของผู้แทนทางสื่อมวลชน และแสดงเจตจำนงในรูปรวมกลุ่มกันเดินขบวนเพื่อหาทางเปลี่ยนแปลงผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งที่ตนเองไม่พอใจ ดังนั้นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจึงต้องฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่เป็นแรงกดดันอยู่ตลอดเวลาเพื่อผ่อนคลายความรู้สึกของประชาชน ให้ใช้วิธีการมีส่วนร่วมอย่างสันติวิธี ซึ่งได้แก่การรวมกลุ่มต่อรอง หรือผลักดันในรูปของพรรคการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยถือว่าพรรคหรือกลุ่มดังกล่าวเป็นตัวกลางในการรับฟังและถ่ายทอดความคิดเห็นของประชาชน

3. การดำเนินการอย่างเป็นทางการ (Formal active) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการใช้สิทธิ์ที่ได้ตามรัฐธรรมนูญ เช่น การริเริ่มกฎหมาย การแสดงประชามติ และการเพิกถอนให้ออกจากตำแหน่ง

James (n.d. อ้างถึงใน หัสยา พานทอง, 2547, หน้า 31) กล่าวว่า มีความเชื่อที่เกือบจะเป็นสากลว่ามนุษย์ในสังคมจะเข้าไปมีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง ซึ่งเขาเห็นว่ามียู่ 2 ลักษณะคือ

1. ลักษณะการเกี่ยวข้องกับแบบสังคมคอมมิวนิสต์ คือ ประชาชนถูกบังคับให้เข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่องและลักษณะที่รัฐบาลเห็นว่าจำเป็น

2. ลักษณะแบบตะวันตก ในประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนมักจะเกี่ยวข้องกับการเมืองอยู่เสมอ โดยความสนใจในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมแบบตะวันตกนั้น ได้แก่

2.1 กำหนดการมีส่วนร่วมในแง่ที่ว่า ประชาชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง

2.2 ขอมให้สถาบันตัวแทนเป็นตัวกลางที่จะนำความต้องการของประชาชน มาสู่ผู้นำทางการเมือง และคอยดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในขอบเขตที่ตนมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบอยู่

2.3 คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ แต่ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีผลต่อผลประโยชน์ที่ต่างกันเข้าด้วยกัน จึงอาจจะต้องมีการแข่งขันกันอย่างชอบธรรม ทั้งก่อนและหลังการตัดสินใจ

2.4 ให้คำนึงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงมากและการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็รวมถึงกิจกรรมทั้งหมด ซึ่งปัจเจกบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะกำหนดทิศทางที่เฉพาะเจาะจงได้แก่ การดำเนินกิจการสาธารณะ รวมถึงกิจกรรมตามอาชีพ หรือการบังคับให้กระทำโดยธรรมชาติด้วย

รูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีวิวัฒนาการมาช้านานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีนักรัฐศาสตร์หลายท่าน ได้พยายามจัดรูปแบบและประเภทของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

Almond and Powell (1966 อ้างถึงใน เดช อิงคสิทธิ์, 2542, หน้า 27-28) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ละเอียดชัดเจน โดยการแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. Conventional Forms (แบบปกติ)

- 1.1 การออกเสียงเลือกตั้ง
- 1.2 การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
- 1.3 กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.4 การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ
- 1.5 การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง

2. Unconventional Forms (แบบไม่ปกติ)

- 2.1 การยื่นข้อเรียกร้อง
- 2.2 การเดินขบวน

- 2.3 การเข้าประจันหน้ากัน
- 2.4 การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
- 2.5 การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
- 2.6 สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

Verba, Nie and Kim (n.d. อ้างถึงใน ฤทัยรัตน์ กาทิง, 2543, หน้า 17) ได้แบ่งรูปแบบต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมของบุคคลแต่ละคนในการเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการปกครอง สิทธิในการเลือกตั้งจึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมการเข้าร่วมในรูปแบบอื่น ๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้ เช่น 4 ปี ต่อครั้ง จึงทำให้ความรู้สึกสร้างสรรค์ของคนมีน้อยมาก

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกันกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้เพื่อเพิ่มอิทธิพลที่เขาพึงมีต่อผลการเลือกตั้ง นอกเหนือจากเสียง 1 เสียง ที่เขาได้จากสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนี้นับเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างยาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. กิจกรรมชุมนุม เป็นกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรที่ราษฎรร่วมกันดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมือง ในกรณีนี้ราษฎรจะร่วมมือกันเพื่อให้อิทธิพลการดำเนินงานของรัฐบาล กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

4. การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและจะเกี่ยวเนื่องกับราษฎรรายบุคคลไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ เพื่อให้แก้ไขใด ๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลน้อยมาก

สายสุนีย์ ปวุฒินันท์ (2541, หน้า 49) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การร่วมวางแผน
2. การร่วมปฏิบัติตามแผน
3. การร่วมประเมินผล
4. การร่วมกำหนดมาตรฐาน
5. การร่วมรักษามาตรฐาน

ศัสนีย์ นิจพานิชย์ (2542, หน้า 40) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมประเมินผล

มานิตย์ นवलลอ (2544, หน้า 4-6) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. พิจารณาจากการเข้าร่วมกิจกรรม
 - 1.1 การตัดสินใจ
 - 1.2 การดำเนินการ
 - 1.3 ผลประโยชน์
 - 1.4 การประเมินผล
2. พิจารณาจากผู้มีส่วนร่วม
 - 2.1 การเป็นสมาชิก
 - 2.2 การเข้าร่วมประชุม
 - 2.3 การสนับสนุนด้านทรัพยากร
 - 2.4 การเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการ
 - 2.5 การเป็นผู้นำชุมชน
 - 2.6 ผู้ชักชวน
 - 2.7 ผู้รับผลประโยชน์
 - 2.8 ผู้ประกอบการ
 - 2.9 ลูกจ้าง
3. พิจารณาจากกระบวนการมีส่วนร่วม
 - 3.1 การวางแผน
 - 3.2 การดำเนินงาน
 - 3.3 การใช้บริการ
 - 3.4 การได้รับผลประโยชน์
4. พิจารณาจากผู้มีส่วนร่วม หลักที่สำคัญ
 - 4.1 ผู้กระทำ
 - 4.2 ผู้รับผลการกระทำ
 - 4.3 ชุมชน

จันทนา สุทธิจารี (2544, หน้า 412-415) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและยอมรับปฏิบัติใช้กันโดยทั่วไป มีดังนี้

1.1 การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด ในทางการวิจัยสามารถวัดระดับประเมินค่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

1.2 การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด การเขียน และอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสได้รับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิจัย การทำงานของรัฐบาลจากประชาชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

1.4 การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การรวมกลุ่มคนมารวมกัน เพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่กฎหมายรองรับไว้คือ

2.1 การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง โดยประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดง ความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาลหรือเรียกร้องต่อรัฐบาลเพื่อกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.2 การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน การงดให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ที่เป็นการแสดงออกของประชาชนที่ไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐที่อาจเป็นผลกระทบเป็น ความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้

Milbrath and Gogole (n.d. อ้างถึงใน ฤทธิรัตน์ กากิ่ง, 2543, หน้า 33-35) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ 6 รูปแบบ คือ

1. การเลือกตั้ง พบว่าการลงคะแนนเสียง เป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง

แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเลีฯภำย การเคารพกฎหมาย เป็นการแสดงออกถึงความรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของคนที่มีต่อระบบการเมือง จึงเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเชื่อได้ยากว่าทำให้เกิดความแตกต่าง ที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมือง โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคมและวิถีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน นอกจากนี้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ไม่ต้องมีการสื่อสารและแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่ในการรณรงค์หาเสียง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการตั้งขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง เข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง พยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้งและการร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ขอบเขตการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้แก่ การร่วมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มทำงานที่เกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะอื่น ๆ และติดต่อกับราชการในเรื่องปัญหาสังคม “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีลักษณะคล้ายกับ “เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง” ในหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากเป็นผู้มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกัน ที่แตกต่างกันคือ “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีความเกี่ยวข้องกับทั้งพรรคและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าผู้มีบทบาทในพรรคการเมือง

4. การติดต่อกับทางราชการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน ทำถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น

5. การเป็นผู้ประท้วง หมายถึง ความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลด้วยการก่อให้เกิดความเสียหายทางกายภาพต่อบุคคลและทรัพย์สินได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือการเข้าร่วมเดินขบวนตามทางถนนหรือก่อให้เกิดจลาจลเพื่อบังคับให้รัฐแก้ไข บางสิ่งบางอย่างให้ถูกต้องหรือประท้วง หากรัฐบาลกระทำการที่ขัดต่อศีลธรรม และการไม่ยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. การเป็นผู้สื่อข่าว คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุน ผู้นำ เมื่อเขาทำดีการเข้าร่วมอภิปรายทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในที่ชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ การเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันภายในชุมชน ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” นี้มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูงมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจการเมืองมากด้วย

Huntington and Nelson (1982 อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ, 2548, หน้า 23) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หมายถึง การลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง และการเข้าร่วมรณรงค์ในการเลือกตั้ง

2. การรอบบี้ หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. การติดต่อเฉพาะเรื่อง หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่เป็นการส่วนตัวโดยมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวและครอบครัวตลอดจนหมู่คณะของตน

4. การใช้ความรุนแรง เป็นกิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐ โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การก่อรัฐประหาร การลอบผู้สังหาร หรือการปฏิวัติ เป็นต้น

Milbrath (1996) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสมาชิกในสังคมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่ไม่สนใจการเมืองแต่อย่างใด (Apathetic) กับกลุ่มที่สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง

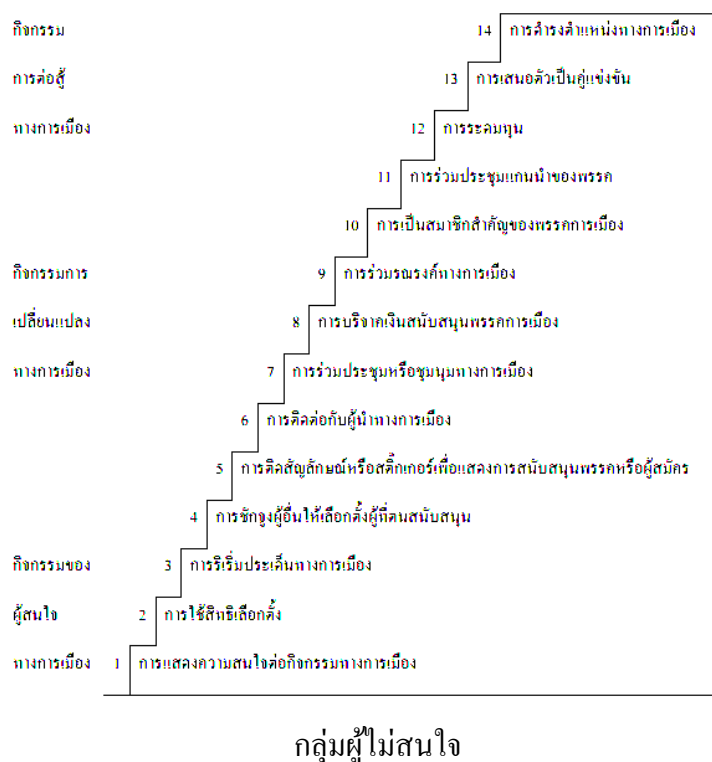
2. กลุ่มที่สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจำแนกได้เป็น 3 พวก คือพวกแรกเป็นกลุ่มผู้สนใจติดตามทางการเมือง (Spectators) พวกที่สอง เป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างกลุ่มที่สนใจติดตามทางการเมืองและกลุ่มที่ต้องการเข้าไปมีบทบาททางการเมือง (Transitional activists) พวกที่สามคือกลุ่มที่ต้องการเข้าไปต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง (Gladiators) อย่างไรก็ตามลักษณะเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับปัจจัยกระตุ้นที่แต่ละบุคคลได้รับ

บทบาทของผู้ที่สนใจทางการเมืองจะเปลี่ยนแปลงมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยกระตุ้น จากสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปผู้ที่สนใจอาจเปลี่ยนไปเป็นผู้ไม่สนใจและผู้ที่ไม่สนใจ

อาจเปลี่ยนเป็นผู้ที่ สนใจทางการเมืองก็ได้หรือในกลุ่มผู้สนใจเองก็อาจเปลี่ยนแปลงจากผู้ที่สนใจ จะเข้าไปต่อสู้อำนาจทางการเมืองมาเป็นเพียงแต่ผู้สนใจติดตามทางการเมืองเท่านั้นแต่การเปลี่ยนแปลง จากระดับต่ำ ไปสู่ระดับสูงอาจต้องใช้ปัจจัยผลักดันจากภายนอกมากอาทิการได้รับการสนับสนุน การเงินจาก เพื่อนหรือตนเองมีความรู้ลึกซึ้งอย่างรุนแรงต่อประเด็นทางการเมืองที่ต้องการจะผลักดัน จึงทำให้ตัดสินใจเข้าร่วมต่อสู้อำนาจทางการเมืองและเมื่อตัดสินใจเข้าร่วมต่อสู้อำนาจทางการเมืองแล้วจะทำให้ บุคคล ต้องขยายบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนออกไปอย่างกว้างขวางผล

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองจากผลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ

Milbrath (1996) พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วยฐานคติ (Assumption) สำคัญ 2 ประการคือ ประการแรก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแนวโน้ม ที่จะเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกระทำอื่น ๆ ทางการเมืองด้วย และ ประการที่สอง ความเกี่ยวพัน ทางการเมือง (Political involvement) มีลักษณะเป็นลำดับชั้น (Hierarchy) กล่าวคือ บุคคลที่อยู่ใน ลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมทางการเมือง เหมือนกัน ผู้ที่มีลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองในลำดับสูงจะครอบคลุมกิจกรรมทาง การเมือง ในลำดับที่ต่ำกว่าด้วยจากฐานคติดังกล่าว Milbrath (1996) นำเสนอกรอบ ความคิดว่าด้วยลำดับชั้น ของการเกี่ยวพันทางการเมือง (The hierarchy of political involvement) ซึ่งแสดงให้เห็นพฤติกรรม ทางการเมืองของบุคคลจะเริ่มต้นจากลำดับต่ำสุดคือ การไม่สนใจทางการเมืองไปสู่การสนใจ ทางการเมืองและในส่วนของกรสนใจทางการเมืองจะแบ่งเป็นลำดับชั้น จากต่ำสุดไปสู่สูงสุด ดังแผนภาพที่แสดงให้เห็นต่อไปนี้

ภาพที่ 2-1 ลำดับขั้นของความเกี่ยวพันหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามทฤษฎีของมิล แบริธ

จากลำดับขั้นของการเกี่ยวพันหรือลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว Milbrath (1996) พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากผู้ไม่สนใจทางการเมืองไปสู่ผู้ที่สนใจทางการเมืองและ บุคคลจะมีพฤติกรรมการเกี่ยวพันทางการเมืองจากลำดับต่ำไปสู่ลำดับสูง อย่างไรก็ตามการแสดงผลพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล อาจจะแตกต่างกันไปตามเวลาและสถานการณ์ หรือแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมแต่จะไม่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมแต่จะไม่แตกต่างกันเกินกว่าหนึ่งหรือสองลำดับขั้นเท่านั้น

ในสังคมอเมริกัน กลุ่มผู้ไม่สนใจทางการเมืองอาจไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองในลำดับเลข ส่วนผู้ที่สนใจติดตามทางการเมืองจะให้ความสนใจกิจกรรมทางการเมืองในลำดับต้น ๆ ลำดับแรกคือการหาข่าวสารทางการเมืองการใช้สิทธิเลือกตั้งการพูดคุยทางการเมืองการชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน และการแสดงความพอใจต่อพรรคการเมืองด้วยการติดกระดุมหรือสติกเกอร์เป็นการสนับสนุน สำหรับผู้ที่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองในลำดับที่สูงกว่านั้นจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งนอกจากจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้วยังสนใจเข้าร่วมรณรงค์ร่วมระดมทุนและร่วมแข่งขันทางการเมืองด้วย

สำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองจากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่ง (Transition) อาทิ จากกลุ่มผู้ไม่สนใจไปสู่กลุ่มผู้สนใจติดตามทางการเมือง ผู้ที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจะพยายามแสวงหาข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเอง ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง และคู่แข่งทางการเมืองในทำนองเดียวกัน บุคคลที่เลือกจะ สนับสนุนพรรคใดมากกว่าการให้ความสนใจเฉย ๆ มักจะติดต่อกับนักการเมือง เข้าร่วมประชุม บริจาคเงิน ซึ่งถือเป็นช่วงแรกของการปรับเปลี่ยนที่สำคัญก่อนจะเข้าไปร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง

จากลำดับขั้น ของการเกี่ยวพันทางการเมืองดังได้กล่าวมาแล้วอาจพิจารณาคุณลักษณะของการกระทำทางการเมืองจากพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ ดังนี้

1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้น ได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง (Political stimuli) จากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควรจนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอุทิศความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐาน เบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ แม้ว่าโดยทั่วไปปัจจัยกระตุ้น (Stimuli) จะ ถูกส่งผ่านทางสื่อต่าง ๆ มากมายแต่บางคนอาจจะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อยหรือไม่ให้ความสนใจเลย การที่บุคคลจะตอบสนองต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองอย่างไร ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเฉพาะบุคคล โดยทั่วไปการที่บุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองยิ่งมาก จะยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปการที่ประชาชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้คู่แข่งทางการเมืองจะต้องแสดงความสามารถ ความสามารถและการเป็นคนมีคุณธรรม เพื่อขอรับความไว้วางใจหรือขอฉันทานุมัติจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้นการใช้สิทธิเลือกตั้งแม้จะเป็นการแสดงออกในลำดับพื้นฐานของการเกี่ยวพันทางการเมืองแต่การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการแสดงบทบาทกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นับว่าสำคัญมาก

โดยทั่วไปการใช้สิทธิเลือกตั้ง ประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการคือ ประการแรก การตัดสินใจว่าจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ประการที่สอง การตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคใดหรือบุคคลใด ซึ่งเงื่อนไขทั้ง 2 ประการขึ้นอยู่กับกระบวนการหล่อหลอมทางการเมืองของแต่ละบุคคล และปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ โดยทั่วไปบุคคลจะรู้ล่วงหน้าว่าจะมีการเลือกตั้งเมื่อใด ดังนั้นบุคคลจึงมีโอกาสเตรียมการตัดสินใจได้ล่วงหน้า

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบ ประชาธิปไตย นั้นมีลักษณะกว้าง ๆ ที่มักเข้าใจกันทั่วไปก็คือ การที่ประชาชนจะต้อง หรือควรมีความตื่นตัว ในการไปลงคะแนนเสียงเป็นจำนวนมาก หากไม่ไปลงคะแนนเสียงประชาธิปไตยย่อม ดำเนินไป ด้วยความยากลำบาก การไปลงคะแนนเสียงจะต้องเป็น ไปด้วยความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ใช่เพราะ ถูกจ้างวาน การซื้อเสียง หรือ ไปลงคะแนนเสียงด้วยความตื่นตัวทางการเมือง ผู้ลงคะแนนเสียงควร ศึกษาถึงความสำคัญของการเลือกตั้งว่าเป็นอย่างไร มีความรู้ความเข้าใจในตัว ผู้สมัคร นโยบายของ ผู้สมัคร และพรรคที่สังกัดพอสมควร

ประเด็นที่สำคัญคือ ทำอย่างไรให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้วยความสมัครใจ เป็นตัวของตัวเอง วิธีการให้ประชาชนไปลงคะแนนมากคือ ต้องทำให้การเลือกตั้งมีความหมายต่อ ประชาชนอย่างแท้จริง ในส่วนที่เป็นการเลือกตั้งระดับชาติการเลือกตั้งหมายถึง การเลือกรัฐบาล เข้ามาปกครอง จะต้องพยายามให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาล จะแสดงว่าเป็นการแข่งขัน ระหว่างพรรครัฐบาลกับพรรคฝ่ายค้านในระบบการเมืองปัจจุบัน สถาผู้แทนราษฎรและพรรค การเมือง มีส่วนสำคัญในการจัดตั้งรัฐบาลแต่ยังเป็นรัฐบาลที่ผสมกันหลายพรรค รัฐบาลเหล่านี้ เวลาหาเสียงเลือกตั้งต่างก็แยกกันหาเสียง ไม่มีความแน่นอนว่าจะได้กลับเข้ามาเป็นพรรคร่วม รัฐบาลอีกการจับคู่รวมเป็นรัฐบาลไม่มีแบบแผนตายตัวอาจเปลี่ยนแปลงก็ได้ถ้าพรรคร่วมรัฐบาล พยายามเกาะกลุ่มให้แน่น และหาเสียงร่วมกันในการเลือกตั้งจะทำให้มีระบบพรรคที่เข้มแข็งแล้ว ทำให้การเลือกตั้งมีความหมายขึ้นด้วย คือ เป็นการแข่งขันระหว่างรัฐบาลกับพรรคฝ่ายค้าน

วิธีการกระตุ้นให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงมากขึ้นคือ ให้ประชาชนมีความคุ้นเคย กับการเลือกตั้ง ให้ประชาชนเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นชีวิตทางการเมืองที่ขาดเสียไม่ได้ พยายามสร้าง ให้การไปลงคะแนนเสียงเป็นนิสัยของประชาชนเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งประชาชนก็จะไปเลือกตั้ง การจะสร้างให้เป็นนิสัยต้องจัดให้มีการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ถ้ามีการเลือกตั้งนาน ๆ ครั้ง เป็นการลำบากที่จะให้ประชาชนมีความเคยชินกับการเลือกตั้ง

ในกรณีประเทศไทย ปัจจุบันรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่อันมีผล บังคับให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนต้องไปลงคะแนนเสียง เพราะคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความสำคัญ มาก ที่สำคัญคือการบังคับตามรัฐธรรมนูญอาจไม่มีผลให้ทุกคนที่มีสิทธิยอมไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง จึงต้องมีวิธีการต่าง ๆ กระตุ้นผู้ที่มีสิทธิไปลงคะแนนเสียงและจะต้อง ไปลงคะแนนเสียง อย่างมีความหมายและตั้งใจ ไม่ใช่เพื่อไม่ให้มีความผิดเท่านั้น นอกจากนี้ยังควรมีมาตรการ สนับสนุนอื่น เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากขึ้น ทั้งที่เป็นมาตรการระยะ ยาวและระยะสั้น เพื่อที่จะยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น กรณีที่มีการเลือกตั้งให้ใช้ ระบบผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงมาลงทะเบียนก่อนเลือกตั้ง ผู้ที่ลงทะเบียนแล้วเท่านั้นจึงจะมีสิทธิ

ลงคะแนนเสียง ผู้ที่ลงทะเบียนจึงเป็นผู้ที่สนใจในการลงคะแนนและมักมาลงคะแนนเมื่อมีการเลือกตั้งวิธีการนี้อาจมีปัญหาจากประชาชนที่อาจไม่ชอบมาลงทะเบียนจะเป็นผลให้มีคนมาลงคะแนนเสียงน้อยลงและการออกกฎหมายบังคับให้ทุกคนไปลงคะแนนเสียง วิธีการเช่นนี้เป็น การบังคับให้ไปลงคะแนน เป็นการเปลี่ยนสิทธิการลงคะแนนเป็นหน้าที่ซึ่งอาจไม่เหมาะสมได้ และการมอบสิทธิบางอย่างให้กับผู้ลงคะแนนคือการลดภาษีเงินได้ให้กับผู้มาลงคะแนนเสียง วิธีการนี้อาจทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงที่มีรายได้น้อยกว่าต้องเสียภาษีเงินได้อยู่แล้วและ การตัดสินใจโดยให้รัฐมาลงคะแนน

3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตน ดังนั้นบุคคลที่คิดว่าตนไม่ได้รับประโยชน์อย่างใดจากระบบ การเมืองก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่งการพูดคุยทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบ การเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อคนอย่างไร จะให้ความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ระดับความสนใจเกี่ยวกับการริเริ่มพูดคุยทางการเมืองจึงแตกต่างกันไป ในแต่ละบุคคล บางคนไม่สนใจบางคนสนใจมาก บางคนเป็นผู้รับฟังบางคนเป็นผู้นำในการเสนอ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และผู้ที่เป็ผู้นำในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จะมีโอกาส เข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงมากกว่าผู้ที่เป็นเพียงผู้รับฟัง ความคิดเห็นจากผู้อื่น

4. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน การแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่น ไปใช้ สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ตนเองสนับสนุน นับเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่งของผู้ที่สนใจเข้าไปมีส่วน เกี่ยวข้องทางการเมือง ลักษณะของการ แสดงออกเช่นนี้มีลักษณะคล้ายกับการเป็น “หัวคะแนน” ของผู้แข่งขันทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงการผูกพันทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพูดคุยทางการเมือง ทั้งนี้เพราะได้แสดงความคิดเห็นด้วยและ เชื่อว่าผู้ที่ตนสนับสนุนจะเป็นผู้นำทางการเมือง ที่ดีสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์ เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปรู้ว่าตน ให้ความสนใจสนับสนุนพรรค การเมืองใด หรือคู่แข่งทางการเมืองคนใด ทั้งนี้เพราะการติดกระดุม ที่เป็นสัญลักษณ์ของพรรค หรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ปกเคื้อ ย่อมเป็นการประกาศตนในฐานะ ผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน หรือการติดสติ๊กเกอร์ที่รถยนต์ ย่อมเป็นการแสดงเจตนาของเจ้าของรถยนต์ ว่าตนสนับสนุนผู้ใด และมีลักษณะของการช่วยโฆษณาเผยแพร่อีกทางหนึ่งด้วย การกระทำเช่นนี้ อาจมีผลในการโน้มน้าวผู้ใกล้ชิดที่ยังมิได้ตัดสินใจให้เข้าร่วมสนับสนุนเช่นเกี่ยวกับตนได้ โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะสามารถสร้างอิทธิพลในการชักจูงได้ง่าย

6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การกระทำทางการเมืองในลำดับนี้ แสดงว่าบุคคลได้เพิ่มระดับความสนใจทางการเมืองขึ้นจนถึงกับอยากจะทำสัมผัสดูคุย หรือสื่อความเห็นโดยตรงกับผู้นำทางการเมืองโดยอาจจะ เสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการหรือสิ่งที่บุคคลต้องการให้พรรคการเมืองตอบสนอง

7. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เป็นการแสดงออกถึงความเห็นพ้องและความผูกพันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การเข้าร่วมประชุมและการเข้าร่วมชุมนุมย่อมเป็นการแสดงออกซึ่งการสนับสนุนทั้งทางกายและทางจิตใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน เป็นการแสดงออกซึ่งการสังกัดกลุ่มอย่างชัดเจน การแสดงออกเช่นนี้เป็นพลังสำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง และเป็นสิ่งที่ผู้แข่งขันทางการเมืองมีความประสงค์จะได้รับการสนับสนุนมาก

อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมประชุมของผู้สนใจทางการเมืองบางคนอาจไม่มีข้อผูกพันในการสนับสนุนก็ได้เพราะเพิ่งจะเริ่มสนใจเท่านั้น แต่ในหลายกรณีการเข้าร่วมประชุมเป็นกิจกรรมของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมือง โดยเฉพาะผู้ที่เข้าร่วมบ่อย ๆ แสดงว่ามีความผูกพันสูงผู้ที่มีความเกี่ยวพันทางการเมืองสูงโดยทั่วไปจะเข้าร่วมประชุมทั้งการประชุมแกนนำและการประชุมกลยุทธ์ (Caucus or strategy meeting)

8. การบริจาคเงินแก่พรรคการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองอีกประเภทหนึ่งที่เรามักจะพบในประเทศที่มีระบบการเมืองที่ได้รับการพัฒนาเป็นอย่างสูงหรือค่อนข้างมีเสถียรภาพในปัจจุบัน โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องการบริจาคเงินแก่พรรคการเมืองและการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองที่บุคคลเป็นสมาชิกไว้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการขยายความสนับสนุนจากประชาชนให้มีความกว้างขวางและทั่วถึง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองเป็นการแสดงออกซึ่งการมีภารกิจร่วมกันของผู้ที่สนใจทางการเมืองการร่วมรณรงค์ทางการเมือง จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความมั่นใจและความรู้สึกที่ดีต่อพรรคการเมืองและต่อคู่แข่งทางการเมือง ต้องการให้เห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จของการต่อสู้ทางการเมืองนั้นด้วย

การร่วมรณรงค์ทางการเมืองอาจกระทำได้หลายกรณี อาทิการพิมพ์จดหมาย การส่งจดหมาย การคิดโปสเตอร์หรือการเคาะประตูบ้านเพื่อชักจูงประชาชนให้ช่วยสนับสนุน หรือการร่วมโฆษณาชักจูงประชาชนด้วยการให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ประชาชน ให้ประชาชนเกิดความสนใจที่จะให้การสนับสนุน เป็นต้น

10. การเป็นสมาชิกที่สำคัญของพรรคการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเองสังกัดพรรคใด และเป็นการยอมรับภารกิจในฐานะสมาชิกของพรรคที่จะต้องช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของพรรค การขยายความศรัทธาให้แพร่หลายในหมู่ประชาชนและการร่วมผลักดันเพื่อให้พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

ลักษณะสำคัญของการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทในพรรค คือการแสดงผลการดำเนินงานพรรคใดการเงินบำรุงพรรค การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของพรรคในสหรัฐอเมริกา มีประชาชนน้อยกว่าร้อยละ 5 ที่มีบทบาทเป็นสมาชิกสำคัญของพรรค

11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรคเป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมของพรรค กล่าวไว้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง บุคคลที่จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมประชุมแกนนำของพรรค หรือการร่วมประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรคโดยทั่วไปจะต้องผ่านการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญของพรรค จนพรรคเกิดความไว้วางใจและมีบทบาทสำคัญของพรรค จนพรรคเกิดความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นว่าจะช่วยเสริมสร้างกิจกรรมของพรรคให้มีความแข็งแกร่งสามารถที่จะเอาชนะคู่แข่งขั้นทางการเมืองได้

ผู้ที่มีบทบาทในการเข้าร่วมประชุมแกนนำของพรรคส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งสำคัญในพรรค หรือในคณะกรรมการเกี่ยวกับการรณรงค์ของพรรค หรือในคณะกรรมการเกี่ยวกับการรณรงค์ของพรรค บุคคลระดับนี้จึงมีบทบาทในการร่วมตัดสินใจเพื่อการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองโดยตรงซึ่งจะมีเพียงจำนวนเท่านั้น

12. การร่วมระดมทุน เป็นกิจกรรมสำคัญของสมาชิกพรรคระดับสูงผู้ที่จะอยู่ในฐานะที่จะระดมทุน ให้แก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถแล้วยัง เป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย เพื่อให้สามารถติดต่อกับบุคคลชั้นสูงในสังคมที่มีฐานะ ดีและอยู่ในวิสัยที่จะบริจาคทรัพย์เพื่อร่วมสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองได้

ผู้ระดมเงินทุนจึงเป็นคนกลางที่มีความสำคัญทางการเมือง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักการเมืองซึ่งสามารถจะสนองตอบความต้องการของผู้บริจาคเงินได้

13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งขั้นทางการเมือง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้ เพราะการเสนอตัว เป็นคู่แข่งขั้นทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนพิจารณาให้ความไว้วางใจ บุคคลที่จะมีบทบาทในระดับ นี้ได้ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงสามารถสร้างความนิยมศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชนได้ ประการสำคัญจะต้องสร้างความประทับใจให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง สามารถทำให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นผู้นำความสำเร็จและการมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นมาสู่ประชาชน ส่วนระดับของความสามารถของผู้เสนอตัวเข้าแข่งขันจะแตกต่างกันไปตามระดับของตำแหน่งที่จะเข้าไปรับผิดชอบ อาทิ นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการ หรือผู้นำประเทศ

14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูงสุดเป็นผลจากการได้รับชัยชนะจากการเสนอตัวเข้าแข่งขันทางการเมือง การแสดงบทบาทในฐานะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะจะมีผลกระทบต่อความศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชนในระยะยาว ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมีความสุขจะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงโอกาสที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าหากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่สามารถบริหารประเทศให้เป็นตามความคาดหวังของประชาชน จะส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองที่สังกัดด้วย และจะทำให้โอกาสที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ครั้งต่อไปเป็น ไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น การแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงเป็นบทบาทสำคัญสูงสุดของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง

ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การจำแนกพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากจะจัดแบ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวแล้ว ยังสามารถจัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อแสดงระดับของพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปได้ด้วย ความแตกต่างทางด้านภูมิหลัง หรือปัจจัยสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของบุคคลย่อมมีส่วนให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในรูปแบบและปริมาณของกิจกรรมทางการเมืองแตกต่างกัน

สวานา พรพัฒน์กุล (2520, หน้า 21) ได้จัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามากดังนี้คือ

1. รับฟังข่าวสารทางการเมือง
2. ออกเสียงลงคะแนน
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
4. ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ด้วยการติดประกาศสนับสนุน หรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป
6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง
7. สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง
9. ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง

10. เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ
11. เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
12. ช่วยหาเงินให้พรรค
13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง
14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือได้รับเลือกตั้ง

จรรยา สุภาพ (2538 อ้างถึงใน หัสยา พานทอง, 2547, หน้า 35) ได้แบ่งระดับผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. ชนชั้นนำระดับสูง และชนชั้นนำระดับกลาง พิจารณาจากการใช้หลักตำแหน่งและชื่อเสียง
2. บุคคลระดับอื่นที่มีบทบาททางการเมืองและมีส่วนในการใช้อำนาจทางการเมืองได้แก่

- 2.1 ผู้ที่มีอยู่ในระดับชั้นของสังคม ซึ่งมีฐานะที่จะใช้อิทธิพลทางการเมือง
- 2.2 ผู้ที่มีความตื่นตัว และเป็นผู้ดำเนินการทางการเมือง โดยมีมาตรฐานในการวัด

ผู้มีบทบาททางการเมือง ดังนี้

- 2.2.1 เป็นผู้ที่เป็นสมาชิกขององค์การทางการเมือง
- 2.2.2 เป็นผู้ที่บริจาคเงินทองให้กับองค์กรทางการเมือง หรือผู้ที่เข้าแข่งขันสมัคร

รับเลือกตั้ง

- 2.2.3 เป็นผู้ที่สนใจเข้าร่วมในการประชุมทางการเมือง ไม่ว่าจะการประชุม

ในระดับเล็กหรือการประชุมขนาดใหญ่

- 2.2.4 เป็นผู้ที่ช่วยในการหาเสียงเลือกตั้ง

- 2.2.5 เป็นผู้ติดต่อสมาชิกรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่ทางการเมืองหรือหนังสือพิมพ์

ในลักษณะที่เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือชี้แนะ หรือวิพากษ์วิจารณ์การเมือง

- 2.2.6 เป็นผู้ที่พบปะสนทนาในเรื่องการเมืองกับบุคคลโดยทั่วไป

- 2.3 กลุ่มผลประโยชน์

- 2.4 พรรคการเมือง

Milbrath (1996 อ้างถึงใน หัสยา พานทอง, 2547, หน้า 36) ได้จัดระดับชั้นของประชาชนที่มีสิทธิในการที่จะออกเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้ต่อสู้ทางการเมือง (Gladiator)
2. ผู้ชม (Spectator) เป็นผู้แสวงหาข่าวสารและออกเสียงเลือกตั้ง
3. ผู้ที่ไม่สนใจการเมือง (Apathetic) เป็นผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์โต้ตอบทางการเมือง

Campbell and Miller (1976 อ้างถึงใน อสิตรา รัตตะมณี, 2540, หน้า 44) ได้เสนอแบบ การวัดหรือดัชนีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Index of political participations) โดยแบ่งระดับ กิจกรรมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับสูง ได้แก่ การไปลงคะแนนเลือกตั้งและทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบ อื่นด้วย
2. ระดับกลาง ได้แก่ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น
3. ระดับต่ำ ได้แก่ ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเมือง อื่น ๆ บ้าง

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นลักษณะสำคัญประการ หนึ่งของระบบการเมืองสมัยใหม่ ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนมีความตื่นตัวหรือสนใจในทางการเมือง สูงกว่าระบบการเมืองแบบจารีตประเพณี ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมี จุดประสงค์เพื่ออิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นกิจกรรมง่าย ๆ เช่น พูดคุยอภิปรายปัญหาในทางการเมืองการ ส่งจดหมายแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไปยัง หนังสือพิมพ์หรือผู้รับฟังความคิดเห็น การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลไปยังผู้ครองและใช้อำนาจของรัฐบ้างไม่มากก็น้อย ทั้งนี้เนื่องจาก การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ปัจจุบันอยู่ในรูปแบบการปกครองในระบบผู้แทนที่เข้าสู่ระบบการเมืองจะ มีวาระที่แน่นอนในการอยู่ในตำแหน่งทางการเมือง บุคคลพวกนี้จึงไวต่อการมีความรู้รื้อนหนาว ต่อมติมหาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินการทางการเมือง ให้มีประสิทธิภาพในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุวรรณณี คงทอง (2536, หน้า 21) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ
2. ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ การเป็นสมาชิกกลุ่ม

3. ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารทั้งสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล

Campbell (1976 อ้างถึงใน เดช อิงคสิทธิ์, 2542, หน้า 34) การแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ใด ๆ ของบุคคลจะต้องมีปัจจัยหรือสิ่งผลักดันทำให้เกิดการกระทำดังกล่าว ก็เช่นเดียวกันในทาง การเมืองก็จะต้องมีปัจจัยที่กำหนดให้บุคคลมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกในทางการเมืองที่ แตกต่างกันไป

Milbrath and Goel (1977 อ้างถึงใน เดช อิงคสิทธิ์, 2542, หน้า 36) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแบ่งออกเป็นปัจจัยใหญ่ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental stimuli) หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม (Social system) และสถานการณ์ทางการเมือง (Political setting) ซึ่งไม่เพียงพอจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน เพราะบุคคลแต่ละคนจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal factor) คือ พันธุกรรม ความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจและร่างกายและความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคนปัจจัยส่วนบุคคล ถือเป็นปัจจัยภายในบุคคลที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับแตกต่างกันออกไป ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 ทรัพยากร คือ มีปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมืองได้ เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา มีทักษะและทุนทรัพย์

2.2 แรงจูงใจ คือ สิ่งชักจูงให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ความต้องการชื่อเสียง ความสำคัญของกลุ่ม ความต้องการปรับปรุงงานท้องถิ่น

2.3 โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสม มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม

ซูเกียรติ ลิสุวรรณ (2534, หน้า 77-78) กล่าวถึง มิติและบริบทของการมีส่วนร่วม มี 3 มิติ คือ

1. ประเภทของการมีส่วนร่วม มี 4 รูปแบบ คือ

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในขั้นระยะเริ่มแรก ในระหว่างดำเนินการและการปฏิบัติการ ได้แก่ การร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในเทศบาล รวมทั้งการค้นหาสาเหตุของปัญหา

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ การร่วมออกแรงงาน ร่วมออกวัสดุ ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน หรือให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ

1.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การตรวจสอบติดตามว่าเกิดประโยชน์หรือเกิดโทษอย่างไร ในด้านวัตถุ ด้านสังคม และด้านส่วนตัว

1.4 การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หมายถึง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการเข้าร่วมรณรงค์ในการเลือกตั้ง เช่น การติดตามข่าวสารผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไปตรวจสอบรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ได้ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้ง

2. ลักษณะของผู้เข้าร่วมมี 4 กลุ่ม คือ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยทั้ง 4 กลุ่ม มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ การศึกษา ชนชั้นทางสังคม รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

3. วิธีการเข้ามามีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่พื้นฐานของการมีส่วนร่วมว่ามีแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการเข้าร่วมอย่างไร รูปแบบของการเข้าร่วม เข้าร่วมอย่างไร เข้าร่วมเป็นองค์กร เข้าร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม ก่อให้เกิดอำนาจและการมีปฏิสัมพันธ์อย่างไร

ส่วนแง่ในบริบท หรือเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ได้พิจารณาจากลักษณะของโครงการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของงาน ลักษณะประโยชน์ที่ได้รับ รูปแบบของโครงการและจากผลต่อการเข้าร่วมซึ่งกระทบกิจกรรม ได้แก่ สภาพแวดล้อมในส่วนเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

1. องค์ประกอบทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ประสบการณ์และการรับรู้
2. องค์ประกอบทางกายภาพและธรรมชาติ เชิงภูมิศาสตร์ ชีววิทยา
3. องค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม การเมือง สังคม เศรษฐกิจ

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยของสุวรรณี คงทอง (2536, หน้า 21) มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และนำแนวคิดและทฤษฎีของ Huntington and Nelson (1976 อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ, 2548, หน้า 23) ของชูเกียรติ ลีสสุวรรณี (2534, หน้า 77-78) มากำหนดเป็นตัวแปรตาม คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่คำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ดังนี้

Wit (1976, pp. 101-103 อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม, 2548, หน้า 28) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อ

ประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

Holloway (1959 อ้างถึงใน อุทัย หิรัญโต, 2523, หน้า 4) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

Mongtagu (1984, p. 574 อ้างถึงใน คณศ กลิ่นสุคนธ์, 2543, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง หรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 2) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์กรและมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2524, หน้า 15) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

จากความหมายสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางยินยอมที่จะมอบ หรือการกระจายอำนาจบางส่วน หรือทั้งหมดของตนเองไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการบริหารท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้การบริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สะดวก และมีประสิทธิภาพ โดยใช้งบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง แต่รัฐบาลในส่วนกลางยังอาจสงวนอำนาจบางอย่างในการตัดสินใจไว้ ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการปกครองตนเองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เฉพาะในขอบเขตที่ส่วนกลางมอบหมายอำนาจให้เท่านั้น

หลักการปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2549, หน้า 4-5) ได้อธิบายหลักการปกครองท้องถิ่นมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้น อาจมีความแตกต่างกันในด้านของความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา ตามเหตุผลข้างต้น

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่น จะต้องใช้อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง ซึ่งอาจจะเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมาย ที่ดำเนินการปกครองตนเองสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อบังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นนั้นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมาจากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

ชวงศ์ ฉายะบุตร (2539, หน้า 26-27) ได้สรุปวัตถุประสงค์การปกครองท้องถิ่น ไว้ ดังนี้

1. เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่า ในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลักหากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมากการแบ่งเบาเช่นนี้เป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ และความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรื้อรับบริการจากภาครัฐแต่อย่างเดียวยังไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นที่จะสามารถตอบสนองความต้องการได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นในแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมากและแม้จะมีการจัดสรรเงิน งบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นที่ให้การศึกษากับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ตามการปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติเป็นอย่างดี

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (2523 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2548, หน้า 30-31) การปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ ซึ่งการปกครองท้องถิ่นของประเทศนั้น จะมีความเข้มแข็งกว่า การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎหมายที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือหน่วยการปกครองระดับเล็ก และหน่วยการปกครองระดับใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่ จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนด ให้แต่ละท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง และการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญด้วย

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายซึ่งแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี จะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารของตนเอง

6. อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่ตกอยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. มีงบประมาณเป็นของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วก็ให้ยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินการของหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอุปไปโดยไป

ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง

ประวัติตำบลหนองไม้แดง

เดิมมีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองหนึ่ง ห่างออกไปทางทิศตะวันออกเฉียงของวัดอู่ตะเภาประมาณ 1,500 เมตรเศษ กว้างประมาณ 2 เส้น ยาว 3 เส้น ลึก 3 เมตร และในท้องที่นี้มีไม้แดงขึ้นอยู่ทั่วไป รวมทั้งในหนองน้ำน้ำก็ยังมีตอไม้แดงปรากฏอยู่ทั่วไป ตำบลนี้จึงได้ชื่อว่า “ตำบลหนองไม้แดง” หลักฐานที่สนับสนุนว่าทำไมตำบลนี้จึงได้ชื่อว่าตำบลหนองไม้แดง อีกอย่างหนึ่งก็คือ ในหนังสือคำให้การชาวกรุงเก่าเล่าว่าชลบุรีมีกล้วยไม้แดง ซึ่งมีมากมายในท้องที่ตำบลหนองไม้แดง อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของตัวเมืองบางปลาสร้อย

สภาพทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลหนองไม้แดง เป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี 8 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดชลบุรี 8 กิโลเมตร มีเนื้อที่โดยประมาณ 10 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,000 ไร่ ภูมิประเทศส่วนใหญ่มีพื้นที่เป็นที่ราบสูง ที่ราบเชิงเขา พื้นที่ลาดเอียงสู่ชายทะเล ทิศตะวันตกติดต่อกับทะเลมีลักษณะเป็นป่าชายเลน

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะสภาพภูมิอากาศอุณหภูมิและความชื้นขึ้นอยู่กับฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายนของทุกปี
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคมของทุกปี
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคมของทุกปี

อาณาเขตและเขตการปกครอง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขต	อบต.คลองตำหรุ
ทิศใต้	ติดต่อกับเขต	อบต.นาป่าและเทศบาลเมืองบ้านสวน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขต	อบต.ดอนหัวฬ่อ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขต	เทศบาลบางทราย และชายทะเล

เทศบาลตำบลหนองไม้แดง มีจำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านศรีพโลทัย
หมู่ที่ 2	บ้านดินเขา
หมู่ที่ 3	บ้านห้วยสาธิตา
หมู่ที่ 4	บ้านก้นทุ่ง
หมู่ที่ 5	บ้านสมอกาฝาก

หมู่ที่ 6	บ้านอุตะเถา
หมู่ที่ 7	บ้านหนองไม้แดง
เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีชุมชน 10 ชุมชน ดังนี้	
ชุมชนที่ 1	แคลิฟอร์เนีย
ชุมชนที่ 2	บ้านศรีพโลทัย
ชุมชนที่ 3	สุขใจ
ชุมชนที่ 4	บ้านดินเขา
ชุมชนที่ 5	ค่ายทหาร
ชุมชนที่ 6	บ้านห้วยสาธิตา
ชุมชนที่ 7	บ้านก้นทุ่ง
ชุมชนที่ 8	บ้านสมอกาฝาก
ชุมชนที่ 9	บ้านอุตะเถา
ชุมชนที่ 10	บ้านหนองไม้แดง

เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 11,081 คน จำนวนครัวเรือน 7,056 ครัวเรือน อาชีพโดยส่วนใหญ่อยู่ในเทศบาลตำบลหนองไม้แดง มีอาชีพเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมบริการ มีอาชีพรับจ้างโดยเป็นพนักงานโรงแรมเป็นส่วนมาก นอกจากนี้ยังมีหน่วยธุรกิจในเขตเทศบาล คือ บิมน้ำมันและแก๊สสำหรับรถยนต์ 8 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม 45 แห่ง

ด้านการศึกษา เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง โรงเรียน/สถาบันชั้นสูง 2 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร 2 แห่ง

ด้านสถาบันและองค์การทางศาสนา เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีวัด 2 แห่ง

ด้านการสาธารณสุข เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีสถานอนามัยประจำตำบล/ หมู่บ้าน 1 แห่ง

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีสถานีตำรวจ (ป้อมตำรวจ) 1 แห่ง และมีสถานีดับเพลิง 1 แห่ง

ด้านการบริการพื้นฐานของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง

ด้านการคมนาคม สภาพโดยทั่วไปเป็นถนนแอสฟัลท์ติดคอนกรีต ซึ่งบางถนนเป็นหลุมเป็นบ่อและเป็นถนนลูกรังบางสาย

ด้านการโทรคมนาคม เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีสถานีขนส่งรถประจำทางสายชลบุรี-ศรีราชา 1 แห่ง สำนักงานขนส่งจังหวัดชลบุรี 1 แห่ง

ด้านการไฟฟ้า พื้นที่ในเขตตำบลหนองไม้แดงมีการใช้ไฟฟ้า 100 เปอร์เซ็นต์
 ด้านแหล่งน้ำธรรมชาติ เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีลำน้ำ ลำห้วย ทั้งหมด 7 แห่ง
 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เทศบาลตำบลหนองไม้แดงมีบ่อน้ำดื่ม บ่อน้ำสาธารณะ ทั้งหมด
 1 แห่ง

เทศบาลตำบลหนองไม้แดง ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

สำนักงานปลัดเทศบาล

มีหน้าที่ในการรับผิดชอบงานบริหารทั่วไป งานนโยบายและแผน งานกฎหมายและ
 คดี งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และงานเทศกิจ

กองคลัง

มีหน้าที่รับผิดชอบงานการเงิน งานบัญชี งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ และงานทะเบียน
 ทรัพย์สินและพัสดุ

กองช่าง

มีหน้าที่รับผิดชอบงานก่อสร้าง งานออกแบบและควบคุมอาหาร

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

มีหน้าที่รับผิดชอบงานอนามัยและสิ่งแวดล้อม งานส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข
 และงานรักษาความสะอาด

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารการศึกษา งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

มนตรี นาคสมบูรณ์ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมือง
 การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี ปี 2540 พบว่า มีส่วนร่วม
 ของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อย ในขณะที่
 ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก และมีความคาดหวัง
 ในประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือ
 องค์การ และการได้รับความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

อติตรา รัตตะมณี (2540) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
 ในระดับท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัด

จะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ประเภทการเข้าเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประโยชน์ที่ได้รับนอกเหนือจากเงินเดือน การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารทางด้านการเมืองที่แตกต่างกัน มีผลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา และระดับรายได้ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

กณศ กลิ่นสุคนธ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนในเทศบาลเมืองที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ในจังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ อายุ อาชีพ ประโยชน์ที่ได้รับจากเทศบาล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลความสนใจทางการเมืองและความรู้ทางการเมือง ส่วนเพศ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และความสำนึกทางการเมืองไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาล

ศราวุธ ศรีประเสริฐ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล อาชีพ ประโยชน์ที่ได้รับจากเทศบาล ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ประมวล แสงแก้วศรี (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม ประโยชน์ที่ได้รับจากเขตปทุมวัน ความสนใจทางการเมืองและความสำนึกทางการเมือง ส่วนเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตปทุมวัน และความสำคัญทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ไม่แตกต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน

กฤติชัย เพ็ญศิริ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต คลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต คลองเตย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และมีส่วนร่วมทาง การเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมพิศ สุขแสน (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมโดยตรงตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญ ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างจริงจังอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านความพอใจในนโยบายและบริหารงานส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ระดับปานกลาง ปัญหาการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ระดับปานกลาง ปัญหาการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ที่สำคัญคือบางครั้งไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพราะไม่มีเวลาว่าง การไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเพราะมีการศึกษาน้อย การเมืองปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ฝ่าย ทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นทางการเมือง น้อย และไม่กล้าแสดงตนว่าเป็นสมาชิกกลุ่มการเมืองใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 7,735 คน (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลหนองไม้แดง ณ วันที่ 1 มกราคม 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนวณการหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ดังสูตรต่อไปนี้

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

ในขณะที

n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมขนาดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

โดยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ .05

แทนค่าด้วยสูตร

$$n = \frac{7,735}{1 + 7,735 (.05)^2}$$

$$= 380.33$$

ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 380 คน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน และนำขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับและคำนวณตามสัดส่วน (Proportional random sampling) เพื่อหา กลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ตามสัดส่วนของประชาชน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 ดังนี้

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

หมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1	2,094	103
หมู่ที่ 2	1,650	81
หมู่ที่ 3	1,051	52
หมู่ที่ 4	836	41
หมู่ที่ 5	520	26
หมู่ที่ 6	789	39
หมู่ที่ 7	795	39
รวม	7,735	380

หมายเหตุ: งานทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 1 มกราคม 2558

2. การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) จากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ คือ 380 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยการแบ่งระดับความสำคัญและเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิด และขอบเขตของเนื้อหาที่จะใช้ เป็นคำถามในแบบสอบถามตลอดทั้งตัวแปรที่จะใช้ในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

- 3.1 อาจารย์ ดร.กฤษณา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3.2 อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3.3 นางดวงทิพย์ ภาวสุทธิชัยกิจ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด (ผู้วิจัย ได้ทดลองกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี) เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม เท่ากับ .93 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนในการลงสำรวจสุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี
2. ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนประชาชนที่ต้องการวิจัย ทำการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยครั้งนี้ อธิบายและแนะนำวิธีการตอบแบบสอบถามแก่ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รวม 380 ฉบับ โดยได้ส่งและรับคืนด้วยตนเองครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ จำนวน 380 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา บันทึกลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์ ซึ่งจะมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) วิเคราะห์ค่าสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ตามเกณฑ์ของ Best (1970, p. 182) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) คือ t-test และ One-way ANOVA กรณีพบว่าแตกต่างใช้การทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 380 คน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยได้นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 380)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (380 คน)	ร้อยละ (100.00)
เพศ	ชาย	146	38.42
	หญิง	234	61.58
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	36	9.47
	21-30 ปี	82	21.58
	31-40 ปี	79	20.79
	41-50 ปี	83	21.84
	51 ปีขึ้นไป	100	26.32

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (380 คน)	ร้อยละ(100.00)
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 6	122	32.11
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.	73	19.20
อนุปริญญา/ ปวส.	79	20.79
ปริญญาตรี	91	23.95
สูงกว่าปริญญาตรี	15	3.95
อาชีพ		
รับราชการ	22	5.79
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	38	10.79
ประกอบอาชีพส่วนตัว	75	22.37
รับจ้าง	143	37.63
เกษตรกร	55	14.47
พนักงานบริษัท	23	8.95
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	24	6.32
5,000-10,000 บาท	33	8.68
10,001-15,000 บาท	113	29.74
15,001-20,000 บาท	144	37.89
20,001 บาทขึ้นไป	66	17.37

จากตารางที่ 4-1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้
 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ตอบ
 แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.58 ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็น
 ร้อยละ 26.32 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 32.11 ส่วนใหญ่
 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 37.63 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท
 คิดเป็นร้อยละ 37.89 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีภาพรวม
และรายด้าน (n = 380)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง	4.18	.52	มาก	3
ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง ทางการเมืองระดับท้องถิ่น	4.43	.55	มาก	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง	4.34	.83	มาก	2
ภาพรวม	4.32	.49	มาก	-

จากตารางที่ 4-2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .49) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทาง
การเมืองระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.43$, SD = .55) รองลงมาคือ
ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง ($\bar{X} = 4.34$, SD = .83) และด้านการมีส่วนร่วมสนใจ
ทางการเมือง ($\bar{X} = 4.18$, SD = .52) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง (n = 380)

ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีความสนใจต่อกิจกรรมการเมืองต่างๆในท้องถิ่น	92 (24.21)	227 (59.74)	61 (16.05)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.08	.63	มาก	4
2. ท่านจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในทุกครั้ง	97 (25.53)	172 (45.26)	89 (23.42)	18 (4.74)	4 (1.05)	3.89	.87	มาก	5
3. ท่านจะคอยติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ	128 (33.68)	209 (55.00)	43 (11.32)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22	.63	มาก	3
4. ท่านมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ	166 (43.68)	171 (45.00)	43 (11.32)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.32	.66	มาก	2
5. ท่านมักจะชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านสนับสนุน	176 (46.32)	181 (47.63)	23 (6.05)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.40	.60	มาก	1
	ภาพรวม					4.18	.52	มาก	-

จากตารางที่ 4-3 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, SD = .52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มักจะชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.40, SD = .60$) รองลงมา คือ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.32, SD = .66$) และจะคอยติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.22, SD = .63$) เป็นลำดับที่สาม ส่วนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.89, SD = .87$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4-4 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น (n = 380)

ด้านการมีส่วนร่วม ในการเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง ระดับท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับ	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			การมี ส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านมักจะแสดงออก ด้วยการสวมเสื้อหรือ ติดเครื่องหมายที่แสดง ว่าท่านสนับสนุนพรรค หรือผู้สมัครเข้ารับ การเลือกตั้งใน ระดับท้องถิ่น ที่ท่านสนับสนุน	205 (53.95)	158 (41.58)	17 (4.47)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.49	.58	มาก	2
2. ท่านได้มีโอกาส พูดคุยกับผู้สมัคร หรือผู้นำทางการเมือง ระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ	192 (50.53)	162 (42.63)	22 (5.79)	4 (1.05)	0 (0.00)	4.43	.65	มาก	4

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วม ในการเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง ระดับท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับ การมี ส่วนร่วม	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
3. ท่านเข้าไปมี ส่วนร่วมในการประชุม หรือการชุมนุมทาง การเมืองในระดับ ท้องถิ่น	201 (52.89)	156 (41.05)	16 (4.21)	7 (1.84)	0 (0.00)	4.45	.66	มาก	3
4. ท่านได้สนับสนุน ผู้สมัครหรือพรรค การเมืองด้วยการ บริจาคเงินหรือ สิ่งของเครื่องใช้ใน การหาเสียงเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่น	231 (60.79)	121 (31.84)	28 (7.37)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.53	.63	มากที่สุด	1
5. ท่านมีส่วนร่วม ในการณรงค์ทาง การเมืองระดับท้องถิ่น เช่น การณรงค์ให้ ประชาชนไปออกเสียง เลือกตั้ง	168 (44.21)	152 (40.00)	48 (12.63)	9 (2.37)	3 (0.79)	4.24	.82	มาก	5
ภาพรวม						4.43	.55	มาก	-

จากตารางที่ 4-4 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $SD = .55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ได้สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.53$, $SD = .63$) รองลงมา คือ มักจะแสดงออกด้วยการสวมเสื้อหรือติดเครื่องหมายที่แสดงว่าท่านสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านสนับสนุน ($\bar{X} = 4.49$, $SD = .58$) และเข้าไปมีส่วนร่วม

ในการประชุมหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.45, SD = .66$) เป็นลำดับที่สาม ส่วนมีส่วนร่วมในการณรงค์ทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น การณรงค์ให้ประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.24, SD = .82$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4-5 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง (n = 380)

ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคหรือกลุ่มการเมืองในระดับท้องถิ่น	218 (57.37)	128 (33.68)	31 (8.16)	3 (0.79)	0 (0.00)	4.48	.67	มาก	1
2. ท่านเคยลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น	15 (3.94)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (96.06)	365 (96.06)	4.27	1.16	มาก	4
3. ท่านเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น	7 (1.85)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	373 (98.15)	4.23	1.07	มาก	5
4. ท่านได้ทำกิจกรรมเพื่อระดมทุนสำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น	158 (41.58)	192 (50.53)	27 (7.11)	3 (0.78)	0 (0.00)	4.33	.64	มาก	3
5. ท่านมีส่วนร่วมประชุมกับผู้สมัครหรือกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	197 (51.84)	147 (36.68)	36 (9.47)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.42	.65	มาก	2
ภาพรวม						4.34	.83	มาก	-

จากตารางที่ 4-5 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34, SD = .54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคหรือกลุ่มการเมืองในระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.48, SD = .67$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมประชุมกับผู้สมัครหรือกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.42, SD = .65$) และได้ทำกิจกรรมเพื่อระดมทุนสำหรับการหาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.33, SD = .64$) เป็นอันดับสาม ส่วนเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.23, SD = .67$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-6 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ (n = 380)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น	เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ภาพรวม	ชาย	146	4.29	.51	-.19	.36
	หญิง	234	4.33	.48		

จากตารางที่ 4-6 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 380)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	.55	.14	.55	.69
ภายในกลุ่ม	375	93.73	.25		
รวม	379	94.29			

จากตารางที่ 4-7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 380)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	.71	.17	.71	.58
ภายในกลุ่ม	375	93.58	.25		
รวม	379	94.29			

จากตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ (n = 380)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6	2.78	.46	1.89	.08
ภายในกลุ่ม	373	91.51	.24		
รวม	379	94.29			

จากตารางที่ 4-9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-10 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ (n = 380)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	2.06	.51	2.09	.08
ภายในกลุ่ม	375	92.23	.24		
รวม	379	94.29			

จากตารางที่ 4-10 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วม ทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วม ทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA และเมื่อพบความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธี LSD

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เป็นดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มักจะชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านสนับสนุนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ได้สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคหรือ กลุ่มการเมืองในระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่สามารถนำมา อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้ติดตาม ผลการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นระดับต่าง ๆ ให้กับบุคคลอื่น ๆ เคยสนับสนุนสตรีให้ได้รับการยอมรับ ในเชิงการเมืองทั้งระดับชาติและระดับ เคยเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้านหรือตำบลหรือ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ เคยร่วมร้องทุกข์ เรื่องการดำเนินงานหรือการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ถูกต้องชอบธรรมของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคณะ กลิน์สุคนธ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชนในเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจาก สุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนในเทศบาลเมืองที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจาก สุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ในจังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของศราวุธ ศรีประเสริฐ (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง

2. จากผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล สามารถอภิปราย ได้ดังนี้

2.5 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนที่มีรายได้ต่างกันต่างก็มีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การติดตามข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติชัย เพ็ญศิริ (2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตคลองเตยที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนใจทางการเมืองมากขึ้น
2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมหรือเวทีด้านการเมืองเพื่อเป็นการเปิดโอกาสประชาชนได้รับข่าวสารและการดำเนินงานต่าง ๆ ของเวทีการเมืองระดับท้องถิ่นที่มีต่อประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เทศบาลตำบลหนองไม้แดง จัดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนใจทางการเมืองมากขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสาร หนังสือ หรือการนำเสนอข่าวสารในโทรทัศน์ท้องถิ่น เป็นต้น

2. เทศบาลตำบลหนองไม้แดง จัดกิจกรรมหรือเวทีด้านการเมืองเพื่อเป็นการเปิดโอกาสประชาชนได้รับข่าวสารและการดำเนินงานต่าง ๆ ของเวทีการเมืองระดับท้องถิ่นที่มีต่อประชาชนในพื้นที่อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควรมีศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

บรรณานุกรม

- กฤติชัย เพ็ญศิริ. (2548). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- โกวิท พวงทอง. (2548). การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- คณะ กิ่งสุคนธ์. (2543). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จันทนา สุทธิจารี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชน. ใน การเมืองการปกครองของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (หน้า 412-414). กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินเตอร์.
- ชุกิยรติ ลีสวรรณ์. (2534). ปรัชญาและหลักการศึกษานอกระบบ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์ศรีนิต.
- เดช อิงคสิทธิ์. (2542). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.
- เทศบาลตำบลหนองไม้แดง. (2559). ข้อมูลเบื้องต้นเทศบาลตำบลหนองไม้แดง. ชลบุรี: กองวิชาการและแผนงาน.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2526). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประมวล แสงแก้วศรี. (2546). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภณการพิมพ์.
- มนตรี นาคสมบูรณ์. (2540). การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- มานิตย์ นวลลออ. (2544). *หลักการบริหารงานคลังสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฤทัยรัตน์ กาถึง. (2543). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาล ตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. (2546). *วัฒนธรรมทางการเมืองการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: วีเจ.พีรินดี้ง.
- ศราวุธ ศรีประเสริฐ. (2543). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศจังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศันสนีย์ นิจนานิชย์. (2542). *การมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาของคณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน กรมอนามัย: กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพิศ สุขแสน. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*, 4(8),65-75.
- สวณา พรพัฒน์กุล. (2520). *ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายสุนีย์ ปวุฒินันท์. (2541). *ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในโครงการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลทั่วไปของรัฐ: กรณีศึกษาโรงพยาบาลสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลหนองไม้แดง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดชลบุรี. (2555). *สถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง*. ชลบุรี: สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลหนองไม้แดง.
- สุจริต บุญงการ และสุขุม นงศ์สกุล. (2530). *แนวโน้มในอนาคตของพัฒนาการทางการเมืองไทย*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย (ล.2)* (หน้า 27-53). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- สุวรรณณี คงทอง. (2536). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนท้องถิ่น อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หัสยา พานทอง. (2547). *การมีความรู้ทางการเมืองและส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อลิตรา รัตตะมณี. (2540). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Almond, G. A., & Powell, B. G. (1976). *Comparative political today*. Boston: Little brown.
- Almond, G. A., & Verba, S. (1963). *The civic culture: Political attitudes and democracy in five nations*. Prince Tow N.J.: Princeton University Press.
- Barber, J. D. (1972). *Citizen politics*. Chicago: Markham.
- Best, J. W. (1970). *Research in education* (3rded.). New Jersey: Prentice hall.
- Dawson, R. E., & Kennett, P. (1996). *Political socialization*. Boston: Little.
- Huntington, S. P., & Nelson, J. M. (1976). *No fasy choice: Political participation in developing country*. Cambridge: Havard University Press.
- Millbrath, L. (1996). *Political participation (How and why do people get involved in politics)*. New York: State University of NewYork Press.
- Milbrath, L.W., & Goel, M. L. (1977). *Political participation: Why and how people get Involved in polities*. Chicago: Rand McNally.
- Robert, G. K. (1971). *A dictionary of political analysis*. London: Longman.
- Verba, S., Nie, N. H., & Jae-on, Kim. (1978). *Participation and political equality*. London: Cambridge University Press.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล

ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20-30 ปี
	☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี
	☐ 51 ปีขึ้นไป	
3. ระดับการศึกษา	☐ ประถมศึกษาปีที่ 6	☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.
	☐ อนุปริญญา/ ปวส.	☐ ปริญญาตรี
	☐ สูงกว่าปริญญาตรี	
4. อาชีพ	☐ รับราชการ	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
	☐ ประกอบอาชีพส่วนตัว	☐ รับจ้าง
	☐ เกษตรกร	☐ พนักงานบริษัท
	☐ นักเรียน/ นักศึกษา	
	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
5. รายได้ต่อเดือน	☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000-10,000 บาท
	☐ 10,001-15,000 บาท	☐ 15,001-20,000 บาท
	☐ 20,001 บาทขึ้นไป	

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล

หนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง						
1	ท่านมีความสนใจต่อกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ในท้องถิ่น					
2	ท่านจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในทุกครั้ง					
3	ท่านจะคอยติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ					
4	ท่านมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ					
5	ท่านมักจะชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านสนับสนุน					
ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น						
6	ท่านมักจะแสดงออกด้วยการสวมเสื้อหรือติดเครื่องหมายที่แสดงว่าท่านสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านสนับสนุน					
7	ท่านได้มีโอกาสพูดคุยกับผู้สมัครหรือผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ					
8	ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9	ท่านได้สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น การรณรงค์ให้ประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้ง					
ด้านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง						
11	ท่านได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคหรือกลุ่มการเมืองในระดับท้องถิ่น					
12	ท่านเคยลงสมัครรับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น					
13	ท่านเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น					
14	ท่านได้ทำกิจกรรมเพื่อระดมทุนสำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น					
15	ท่านมีส่วนร่วมประชุมกับผู้สมัครหรือกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					